

berørt av deportasjonene.

De tyske arbeidere appellerer til Stalin og tilbyr å arbeide overtid.

BERLIN, 27. oktober. (Fra AFTENPOSTENS korrespondent.) En høytidelig appell er sendt til marskalk Stalin fra representanter fra Zeiss-fabrikken og Schott & Söhne-verkene i Jena. Telegrammet, som ble sendt via marskalk Sokolowski, tilbyr på vegne av Jena-arbeiderne å arbeide overtid for å gjøre det mulig å opprette lignende fabrikker i Sovjet-Russland. Til gjengjeld ber arbeidernes representanter de sovjet-russiske autoriteter å la en del av Jena-fabrikken bli igjen i Tyskland og med dem deres tyske stab.

Denne appell følger etter en lignende appell til det allierte kontrollråd i Berlin, og et skred av protester mot deportasjonene fra alle kanter av Tyskland.

Etter hva Deres korrespondent erfarer i dag, er kopier av et seksidig spørreskjema etter russisk ordre blitt sendt til alle vitenskapsmenn og teknikere av noen betydning som bor i Sovjetunionen. Spørreskjemaene som må bli utfyllt og sendt tilbake innen 12 timer etter mottagelsen under rusel om rettslig forfølgelse, gir følgende opplysninger: Detaljer om utdannelse

og teknisk erfaring, nøyaktig beskrivelse av tidligere stillinger, detaljer om vitenskapelig arbeid vedkommende kan ha deltatt i, samt antall og detaljer om patenter som vedkommende kan ha fullført.

Det sosialdemokratiske parti offentliggjorde i dag en appell til de allierte og til verdensopinionen. I «rettferdighetens og humanitetens navn» prote-

sterer partiet mot demonteringen av fabrikker som arbeider for fredsproduksjon og mot «deporteringen av menneskelige individer». En slik appell er så meget mere nødvendig, erklærer det sosialistiske budskap, som «det dreier seg om et folk som har mistet sin suverenitet og er avhengig av de nasjoners rettsstjelse og hjelp som idag styrer Tyskland».

Deportasjonene er blitt et av de viktigste spørsmål som er oppstått siden firemaktsregjeringen i Berlin tiltrådte. Resultatet av denne affære kan komme til å bestemme hele den fremtidige allierte regjering i Tyskland, da man på enkelte hold er av den mening at Sovjet-aksjonen rammes like i Potsdam-avtalens fundament. Resultatet av møtet i morgen eller tirsdag i koordineringskomiteen for det allierte kontrollråd forventes med den største interesse, skjønt det er mulig at saken bare blir henvist til rådet selv eller til de fire makters regjeringer.

Den uheldige situasjon er nu blitt ytterligere forverret ved at tyskerne føler seg som alliert med to eller tre av okkupasjonsmaktene mot den fjerde. Situasjonen forårsaker alvorlig bekymring hos alle dem som hadde håpet på en tilfredstillende løsning av Tyskland-problemet. Klaffen mellom øst og vest blir nu mere utdypet fra dag til dag. I en appell til marskalk Sokolovsky erklæres det i dag at Sovjet-aksjonen alene i Jena berører 20.000 arbeidere og 40.000 familiemed-

lemmers fremtid. Man anser at hittil er mellom 7 og 8000 arbeidere allerede blitt deportert fra Berlin, og Sovjetunionen for øvrig. Bortsett fra de spesialtog som er satt opp for formålet, er mange regulære tog også blitt anvendt for aksjonen. Det offisielle organ for sovjetunionen, Tsjjische Rundschau og det sovjetkontrollerte Berliner Zeitung ofrer i dag det meste av sine førstesider på å rettferdiggjøre deportasjonene og angriper aviser i kringkasting og enkeltpersoner i Vest-Europa.

En beskriver fra AEG som rømte fra et deportasjonstog i Frankfurt an der Oder og er vendt tilbake til Berlin, fortalte i aften at hver familie hadde en eller to kupéer i toget. De fleste av de deporterte var av den mening at de var blitt tillatt å ta med seg sine familier for å gjøre fruktfullt arbeid for dem. Da de fleste av de høykvalifiserte arbeidere i AEG er forholdsvis gamle, anså de selv at de aldri mere skulle komme tilbake. Før mennene ble pågrepet, var arbeidere som bodde i andre sektorer i Berlin, blitt lokket til å flytte til sovjetunionen med tilbud om kullfide-ling, poteter og vindusruter. I en resolusjon fra det rådgivende organ i den britiske zone sendt til kontrollrådet, erklæres at «deportasjon av arbeidere til andre land nylig er blitt fordømt på det sterkeste i henhold til internasjonal lov». Dette er en henvisning til domsavsigelsen i Nürnberg.

Sovjet påstår at også vestmakten har bortført tyske vitenskapsmenn og teknikere.

Men London dementerer.

LONDON, 27. oktober. (NTB. fra REUTER.) Den sovjetkontrollerte Leipzig-senderen kommenterte i dag det britiske forslag om at spørsmålet om deportering av tyskere til Sovjet-Russland skal behandles av det allierte kontrollråd. Britiske og amerikanske presse- og kringkastingmeldinger fra november i fjor og fram til i dag viser at tyske spesialister og vitenskapsmenn er sendt til USA og Storbritannia. Det er også en velkjent sak, erklærte hallomannen, at omkring 200 vitenskapsmenn og teknikere, hvorav enkelte har verdenskjente navn, holdes nesten som fanger i en leir i nærheten av Göttingen. I britisk radio er senere erklært at man på britisk hold ikke har noe kjennskap til disse 200 personer.

Alt som er skjedd, erklærte Leipzig-radioen videre, er at en del tyske teknikere og fagarbeidere er reist til Sovjet-Russland. Der vil de få arbeid i overensstemmelse med sine kvalifikasjoner og på like fot med sovjetrussiske arbeidere.

Fra Berlin meldes at den sovjetrussisk-kontrollerte presse der har offentliggjort lignende imøtegåelser. Hundrevis av tyske spesialister er i ferd med å lage atombomber i Storbritannia og USA, og Tysklands ledende atomekspert, professor Otto Hahn, ble tatt til fange og ført til England, opplyser avisene. Videre hevdes det at amerikanske soldater med revolver i hånd tvang 2400 tyske spesialister til å følge seg da Thüringen ble evakuert. Avisene siterer 12 meldinger fra Reuter og den britiske og amerikanske nyhetstjeneste i Tyskland om tyske våpen- og atom-eksperter ankomst til Storbritannia og USA. En Reutermelding om at over 2000 tyske vitenskapsmenn holdes i leirer ved Darmstadt, Museenheim og Welberg siteres også.

LONDON, 27. oktober. (Fra AFTENPOSTENS korrespondent.) De britiske representanter i det allierte kontrollråd

i Berlin foretar undersøkelser med hensyn til de russiske deportasjoner av tyske vitenskapsmenn og teknikere, meldes det på offisielt hold i London i aften. I London er man av den mening at det avgjørende i saken er om de tyskere det gjelder frivillig undertegnet kontrakt med de russiske myndigheter for de forlatt Tyskland, eller om de ble tvangsmessig deportert uten hensyn til hvorvidt de var villige til å arbeide for russerne. De klager som det russisk-kontrollerte tyske nyhetsbyrå bringer om Storbritannias tvangsmessige deportasjon av «masser av vitenskapsmenn og teknikere» imøtegås i London. De eneste tyskere som har forlatt Tyskland for å arbeide for Storbritannia, er enkelte eksperter som har uttalt at de var rede til å gjøre det. Deres samlede antall ligger langt under 100.

Aftenposten 28/10. 1946